

Helpen groeien ook aan tafel

An Vandeputte

07102026

 Eetexpert
Bevoorzien met en gerechtigd

Bijzondere kans: Project Gezond groeien stad Antwerpen

Wat willen we meegeven ?

 Eetexpert

Waar aan denken we ?

- 'We moeten kinderen al van jongsaf helpen aan een gezonde leefstijl
- Goed eten helpt je in je schoolloopbaan
- Eten is fuel voor je groei, teveel eten legt je lam
- Gezond eten helpt gezond groeien
- Op school kan je alle kinderen ondersteunen (ook de kwetsbare)'

 Eetexpert

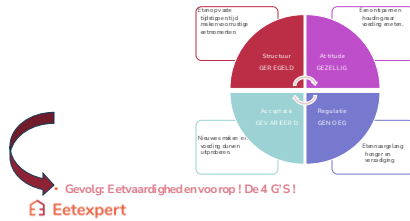

---

nieuwe inzichten rond eetgedrag? → 4G's

Evenwichtig eetgedrag is meer dan stilstand bij wat en hoeveel men eet.
= verwerven van vaardigheden om te eten (Satter, 2007)

Welke nieuwe inzichten rond gewicht?

• Gewicht als rode vlag?

Onder/overgewicht ≠ altijd ongezond. Meer info nodig!

'Normaal' gewicht ≠ gezond gewicht

• Overgewicht: ontstaan door eigen schuld?

Etiologie is veel complexer dan eten-bewegen. >10 oorzaken.

• Aanpak = veel complexer!

Focusverschuiving nodig: Herstel leefstijl en brede groeitraject:
eetvaardigheid en beweging/ lichaamsbelasting/emotieregulatie/slaap/sociaal netwerk

Bij OG: Ook zonder gewichtsverlies al gezondheidswinst bij gezonde leefstijl.

Gevolg: Zorg op maat nodig, die start met leefstijlanalyse ipv gewicht

Eetexpert

Ernstinschatting? Niet meer enkel gewicht, maar gezondheidsimpact!

• Inschatting ernst en prognose op volgende vlakken (zie EOSS en EOSS-P):

- **Metabool:** (pre)diabetes, (pre)hypertensie
- **Mechanisch:** bv. GERD, slaapapneu
- **Mentaal:** bv. depressie, angst, eetbuien
- **Milie:** relatieproblemen, pesten, schoolverzuim, opvoeding problemen, financiële belemmeringen

• 4 stadia (0 tem 3, hoger = ernstiger/minder goede prognose)

• Zorgtoewijzing

- Op basis van comorbiditeiten
- En barrière tot behandeling
  - Bv. psychische problemen bij kind, gebrekkige ouderschapsvaardigheden, moeilijke financiële situatie

Eetexpert

Haridyanakis et al., 2016

9

Welke nieuwe inzichten rond **gezonde leefstijl**?

- Focus: helpen groeien
- De basis van groei zit in 'ALLES':
  - Afwisselend eten
  - Leuk bewegen (en lang stilzitten onderbreken)
  - Liefzijn voor jezelf en je lichaam
  - Emoties hanteren
  - slapen
  - Sociale verbondenheid
- eetexpert.be/info/ontwikkeling-eetgedrag/gezonde-leefstijl/
- Gevolg: Brede interventies en dan enkel eten en bewegen
- ALLES als leefstijladvies

Beijk de nieuwe ALLES®-fiche op onze website

ALLES®-fiche

Eetexpert

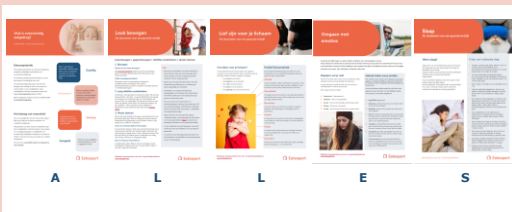

Gezonde leefstijl – ondersteunende fiches

A L L E S

Eetexpert

Pimp je taal

- *"Gezonden evenwichtig eten gaat voornamelijk over wat en hoeveel men eet"*

Neen! Belangrijk = eetcompetentie te versterken: de 4 G's

- *Ernst obvgewicht: laag of hoog gewicht als rode vlag?*

Neen! Gewicht zegt niet veel. Meer info nodig i.v.m. hoe men leeft

- *"Mensen met obesitas moeten zo snel en zoveel mogelijk gewicht verliezen."*

Neen! Niet het cijfer op de weegschaal, maar leefstijlverbetering = de nieuwe focus

- *"Een gezonde leefstijl heeft twee pilaren: gezond eten en voldoende bewegen"*

Neen! Lichaamstevredenheid, emotieregulatie, sociale verbondenheid en slaap = ook centrale ankers in preventie en zorg

 Eetexpert

Waar dromen we van –ook bij een maatje buiten het plaatje-?

- Kinderen lokaal breed helpen groeien
via hun school
via hun hobbies
- Eventueel: versterken waar nodig
- Weerbaar maken i.v.m. de toekomst / Preventie

 Eetexpert

Iedereen helpen groeien? ...Verschillende toehoorders tijdens eetmomenten

"gezond eten"

Groeivragen

Eet- en gewichtsproblemen

Eet- en gewichtstoornissen

 Eetexpert

Hoe kunnen we werken aan goed eetgedrag ?

Vertrekpunt : hun groei

Help ze bij hun groeispurtjes: 'goed zorgen voor jezelf is...'

Uiterlijk wordt spannend thema

Emoties worden intens

Hormonale veranderingen: o.a. ook melatonine (slaap)

Executieve functies: planning

Wie ben ik? Experimenteren Autonomie/drang

Sociale verbondenheid

...

→ is universeel! Kader past in alle culturele contexten

 Eetexpert

Groei-thema's met invloed op eetgedrag

Kindertijd → Adolescentie

Waardering lichaamsfuncties en diversiteit Voorbeeld-leren Regulatie honger, neofobie, verleidingen	Lichaamsbeeld Emotie(regulatie) Regulatie eetgedrag en gewicht	Omgaan met druk slankheidsideaal Zelfdeterminatie, eigen emotieregulatie Luisteren naar noden lichaam, opbouw gezonde leefstijl

 Eetexpert

Kleuters

- Minder fysieke groei, minder eten nodig
- Zelfregulatie van voedingsbehoefte
- Vaak nog wat neofobie/proeven kan/rijke fantasie
- Gevoelig aan goede voorbeelden
- Gewoonten vormen zich
- Gevoelig voor aandacht; positieve?
- Erg gevoelig voor gezelligheid aan tafel
- Ze worden zich bewust van hoe andere naar lichamen kijken. Diversiteit!

19

Lagere schoolkinderen

- Neofobie neemt af
- Kinderen worden zelfredzamer
- Wereld wordt ruimer
- Kansen om te ontdekken
- Meer gevoelig voor prikkels van buitenaf
- Zelfregulatie neemt af
- Prikkelgevoeligheid doet grijpen naar CCC

Eetexpert

20

Tieners/pubers

- Meer blootstelling aan eten buiten de thuisomgeving
- Invloed van andere: leeftijdsgenoten, sociale media, reclame...
- Experimenteren
- Grote groei, wat is genoeg?
- Uiterlijk wordt een spannend thema
- Samen eten blijft krachtig voor verbinding

Eetexpert

21

Stimuleer goede zelfzorg

Leren zorgen voor je groei: Eigen autonomie-wens als opstapje

- Mobiliseer 'waar ze van dromen'.
- Help ze bij wat zij willen
- Vergroot uit wat zij nu al doen
- Schuif bij wat hen nog kan helpen

Eetexpert

Helpen groeien op school of in je praktijk ?

1. Uitbouwen van een gezonde houding ten opzichte van eten en beweging

Maar ook:

1. Uitbouwen van lichaamstevredenheid
2. Opbouwen van eigenwaarde en leren omgaan met emoties
3. Uitbreiden van sociale contacten en steunwerk

Eetexpert

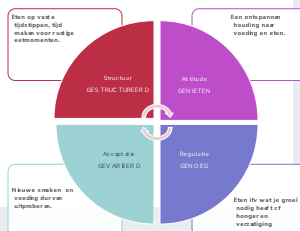

Helpen bij goed eetgedrag : focus op 4 eetvaardigheden ontwikkelen ...

Wat is 'gestructureerd' ?
Wat is 'gevaarlijk' ?
Wat is 'genoeg' ?
Leren 'genieten' en ontspannen eten ?

→ Evenwicht tussen de 4 G's!
→ = in alle culturele contexten

Eetexpert

Gestructureerd ?

- ✓ Samen eten, vaste tijd, vast ritueel
- ✓ Schoolteam kiest tijdstip/plaats, kind hoeveel
- ✓ Bij moeilijk eetgedrag: Maak men u voorspelbaar
- ✓ Op tijd verwittigen als etensmoment verandert
- ✓ Meer honger? = meer eten, niet vaker eten!
  - 3 hoofdmaaltijden en 2 à 3 tussendoortjes
  - Grotere porties tijdens de eetmomenten
  - Help tussendoortjes bedenken en voorbereiden
  - Leer omgaan met snoepen

 Eetexpert

Gevarieerd ?

Goed zorgen voor je lichaam als basis

Help jezelf te groeien,
(als t nodig is met tussenstapjes)

 Eetexpert

Genoeg: wat is dat ?

- Tot 6 jaar : buikgevoel !
- Tieners in groeispurt heeft meer energie nodig
  - Regelmatig eetpatroon is nodig: ongeveer om de 3 uur: 3 ml + 2 à 3 tussendoortjes
  - Leert tiener inschatten welke nood om te overbruggen tot volgende maaltijd
  - Bij sporters: Leert tiener voorbereiden wat lichaam nodig heeft om te overbruggen tot na training (gevaar op FED-s)
- Lagere schoolkind wordt soms afgeleid van fysieke hongergevoel
  - Peer pressure: kan in twee richtingen
  - Slinkheid is ideaal en lijncultuur
  - Prikkelgevoeligheid/ gevoelig aan marketing
- Meer/minder eten: eerste structuur (om de 3 u), dan even ook variëren

 Eetexpert

Genieten ?

- Help om van het tafelen een gezellig moment te maken (7 af en toe drukte, 7 lawaai, ...)
- Bij te weinig focus : Help om ook zintuiglijk te genieten van het eten (niet voor TV, niet achter gsm, ...)
- Bij te sterke focus op eten Help waarnaafleiden van eten door of gesprekken over straks, over t voorbije/volgend weekend, over vakantie tijd, over grappen die nieuwe wiesjes, ...
- Verhuis 'bijsturing' na ar moment en buiten de groep en aandacht ...

[illegible]

*Jezelf helpen in je groei is ook :
...Zoeken naar een leuke portie bewegen*

Bewegen kost moeite & doet deugd ...

- Verken domeinen van beweging die jongere leuk vindt
- Geef lichaam de beweging die goed doet: niet te weinig om goed in kracht te blijven, niet teveel waarvoor energie verlies... ..
- Zorg voor regelmatig onderbreken van sedentair gedrag

[illegible]

Lichaamstevredenheid versterken

- **Lichaam stev re d e n h e i d** v e r b r e d e n
    - Scho n h e i d s d e a l e n v e r b r e d e n
    - I m p e r f e c t i e s a c c e p t e r e n
    - A p p r e c i e r e n w a t h e t l i c h a m a l l e m a l k a n
    - T i j d n e m e n v o o r z e l f z o r g
    - K i j k n a a r w a t g o e d g a a t e n d e u d d o e t
    - L e r e n o m g a a n m e t o n l i n e m e d i a
- > S a m e n g e v a t i n **MAATJE**

[illegible]

Bij lichaamsontevredenheid

Wat werkt minder goed?

Onze reflex

"Je bent helemaal niet dik!"
 "Je moet gewoon gezonder eten!"
 "Social media is allemaal fake!"

Wat de jongere kan horen

"Je begrijpt niet wat ik zie/voel!"
 "Er is blijba or iets mis met mijn lichaam!"
 "Mijn ervaring wordt niet serieus genomen!"

Niet elk probleem hoeft met een opgelost te worden.

Wat werkt beter?

Erken → vraag → verbreed

Bijvoorbeeld:

1. Erken

"Ik hoor dat je vandaag niet blij bent met je buik."

2. Vraag

"Wat maakt dat je er vandaag zomee bezig bent?"

3. Verbreed

"Je lichaam is natuurlijk zoveel meer dan hoe je buik eruit ziet. Wat vind je fijn aan wat je buik allemaal kan?"

... Leren omgaan met emoties

Emoties schieten wakker...

Hoe ga ik om met die emoties? **4 stappen**

- **Herken** je ze? Wat zijn je verklikkerlampjes?
- Kan je ze **even tolereren**?
- **Beluister** ze: Wat vertellen ze je?
- Hoe kan je **ermee omgaan**? Wat helpt je?

Krijg zicht op jouw kaderwerk: gevoelens-gedachten-gedrag

...je slaapplan maken

- Hoe zorg je dat je 8 u slaap hebt? Wanneer ga je slapen?
- Hoe bereid je je slaap voor? Wat helpt je bij een goede slaapte komen?
- Wat leidt je af van een goede slaap?
- Einduur schermtijd voor slapengaan?

... je sociale netwerk versterken

- Wie zit in je sociale steunwerk? Wie dichtbij-wie wat verder? Wie zie je op sociale media? Wie life?
- Welke contacten doen je deugd? Welke helpen je vooruit?
- Manieren om sociale netwerk te vergroten? Vereniging? Hobby? Zelf vrijwilligerswerk doen?
- Enkele contacten verdiepen? Is het haalbaar om elke dag met minstens 1 iemand te praten over iets van je zelf? Bij wie zou je graag aankloppen als t moeilijk is? Hoe zou je dat aanpakken?

Help groeien via ALLES ♥

www.eetexpert.be/n6-per-thema/je-zelf-leefstijl/

Aan tafel in school/internaat ?

- Gestructureerd ?
- Genieten ?
- Genoeg ?
- Gevarieerd ?

<https://eetexpert.be/rfotiche-samen-aan-tafel-eten-leefgroep/>

<https://eetexpert.be/filmpje-eten-en-jeugdbewegingen/>

Eetexpert

Ben ik te dik mama, ben ik oke papa ?

- <https://eetexpert.be/boek-ben-ik-te-dik-mama/>

Eetexpert

38

Hoe
communiceren
over eetgedrag ?

Inspiratie voor zorgzaam communiceren ivm eetgedrag

- Versterkend i.p.v. probleem gefocust
  - Geen focus op 'gevaaren'
  - Geen focus op gewicht
  - Niet-stigmatiseren
- Zowel in taal als in beeldmateriaal
- Focus op 'helpen groeien' (en dus preventie van eet- en gewichtproblemen, en vele andere mentale aandoeningen)

 Eetexpert

Dus: NIET DOEN in de klas

- Registreren van de eigen voedingsinname: voedingsdagboeken, analyses van brooddozen, calorieën tellen ...
- Boodschappen en filmmateriaal die inspelen op emoties zoals **angst, gevaaren**
- Zwart-wit denken rond voeding: **slecht/goede** voeding; gezond versus ongezond; anti-vet/anti suiker, anti ....
- **Ongewenst eetgedrag** in de aandacht zetten. Gebruik geen educatief materiaal ivm eetstoornissen, obesitas, ...
- Focussen op **BMI of gewicht**

 Eetexpert

WEL DOEN in de klas

- **Focus op helpen groeien via brede gezonde leefstijl**
  - Inspireren via positieve verhalen: Laat kennismaken met hoe je jezelf goed kan helpen groeien
  - Biedt concrete alternatieven aan voor uitdagende situaties
  - ✗ Gezond zijn is opletten en meer bewegen
  - ✗ Gezondheid is de v gewicht laag, geen link tussen gewicht en gezondheid, noem alsgewicht in gezond gewicht
- **Focus op competenties, de 4G's**
  - Bedoeling van elke les: via de samenwerking en vaardigheden
  - Ondersteun bij de vaardigheden: Constructieve feedback en feedback
  - ✗ Geen hyperfocus op wat er hoe vaak er op ons bord ligt, voldoende voedingsstoffen en anti-suiker boodschappen
- **Versterk ondersteunende vaardigheden:**
  - Sociale vaardigheden
  - Emotieregulatie, met taal welzijn
  - Levensplannen
  - Zelfzorg: goede doelen voor je groei

 Eetexpert

TIP !!! GEBRUIK DE KRACHT VAN JE BAND

Je elgen voorbeeld werkt anstekelijk
Je communiceer over je eigen lichaam, uiterlijk, van kind, en broederschapheid

Goede relatie en hechting
Je elken makkelijker te te en positief lichaamsteeld bij kind

Geef inspiratie
om met emoties om te gaan

 Eetexpert

Beelden

Stel jezelf de vraag of de beelden mogelijk triggerend zijn voor kwetsbare personen

- ☐ Focus op personen i.p.v. lichamen
  - × Focus niet op het gewicht of lichaam van de persoon.
- ☐ Toon mensen die een ruime variatie aan activiteiten uitvoeren
  - × Gebruik geen beeld en die op het probleem focussen
- ☐ Positieve beelden, verzorgd uiterlijk, goedgezitten de passende kledij
  - × Geen beeld en met blote buiken, te wijde broek.
  - × Niet dho queren
  - × Geen stigma's versterken
- ☐ Wees kritisch vo or extreme lichaamstransformaties
  - × Vermijd idealiseren van risico gedrag (b.v. lijnen)
  - × Geen vo or- en na foto's

 Eetexpert

Dus: Pimp je communicatie

Communiceren als een Body Buddy

 Eetexpert

Communicatietips school

- Onvolledende doordachte boodschappen kunnen een negatief lichaamsbeeld en ongezond lijngedrag aanwakken en daardoor het risico op eetstoornissen doen toenemen. Zie

eetexpert.be/info/communicatie/

Kies voor doordacht communiceren & onderscheidt 'voor de klas'/'buiten klasaandacht'

- In de klas : iedereen vooruit helpen
  - **Helpen groeien**: iedereen moet er beter van worden
  - Aangepast aan de thema's/ontwikkelingsstadien **per leeftijd** fase
  - Niet-gewichtsgedrag / Niet probleem gefocust
  - Een **gezonde omgeving** promoten
- **Achter de schermen** :
  - Een goed plan en een duidelijk draaiboek
  - Welke vroegtijdige (signalen oppikken), vroeginterventie (verwijzen) en zorg.

Zie <https://eetexpert.be/info-per-thema/preventie/>

Preventie op school: aanpak

- Stappenplan voor preventie van eet- en gewichtsproblemen
- Samenvattingsfiche

Zie <https://eetexpert.be/info-per-thema/preventie/>

Bedankt !

Welkom op www.eetexpert.be

 Eetexpert
